

Magyar Köztársasági Érdemrend

és

Érdemkereszt katonai tagozat

1991 – 2016

I. rész

Varga Ottó

2026. május 13.

TARTALOMJEGYZÉK

- I. Bevezető, fogalmak
- II. Kis történelem
- III. Érdemkeresztek
- IV. Kiskereszt / Lovagkereszt

I. Bevezető, fogalmak

A 2016. decemberében megírt tanulmányom célja volt részletekben gazdag fotókkal bemutatni, az 1991. évi XXXI. törvény a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről valamint ennek módosításáról szóló jogszabályok szerint a Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt katonai tagozatának kitüntetéseit. Az elmúlt 10 évben fontos kiegészítésekkel bővült a tudástáram, ezért vált szükségessé a korábbi tanulmányom kiegészítése. A terjedelemre való tekintettel, az átláthatóság egyszerűbbé tétele miatt, négy, különálló részben ismertetem a kitüntetések.

Kitüntetés: olyan állami, társadalmi vagy szervezeti elismerés, amelyet kimagasló egyéni vagy közösségi teljesítményekért adományoznak. Ez egy erkölcsi elismerés, amely gyakran jár éremmel, oklevéllel vagy jelvénnel.

Érdemrend: a kitüntetések legmagasabb kategóriája. Általában több fokozattal rendelkező elismerés. Kimagasló civil vagy katonai érdemekért adományozzák. Polgári és katonai tagozata van.

Érdemkereszt: Érdemrend után következő önálló állami kitüntetés, az ország fejlődésének elősegítésében és a haza érdekeinek előmozdításában végzett kimagasló tevékenységért adományozható. Polgári és katonai tagozata van.

Fészek: a kitüntetés – éremtest-szalag-szalagsáv – elhelyezésére szolgáló süllyesztett rész a kitüntetés tartó dobozban.

Érem szalagja: kitüntetések és sportérmek hordozására szolgáló textilpánt, amely a kitüntetés típusától függően eltérő formájú, színű és hajtogatású lehet. Magyarországon az állami és katonai kitüntetéseknel a közép-európai tradícióknak megfelelő háromszög alakúra hajtogatott szalagot alkalmaznak.

Szalagsáv: Amikor a teljes érmet nem viselik, a fegyveres erők tagjai a zakó bal mellzsebe felett szalagsávot hordanak. Kis téglalap alakú fémlapra feszített, kb. 30-40 mm széles és 10 mm magas szalagdarab. A szolgálati egyenruhán az egész alakos kitüntetés helyett viselik.

Vállszalag, nyakszalag: A magasabb rangú elismerések (érdemrendek közép- és nagykeresztjeihez) nem a mell részen függnék. Vállszalag: általában 10 cm széles, a jobb vállon átvett szalag, amely a bal csípőnél végződik egy masniban (itt függ a nagykereszt). Nyakszalag: A nyak köré helyezett szélesebb szalag, a medál a torok alatt lóg.

Katonai tagozat: a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozó személyek elismerésére szolgál. Az Érdemrend fokozatok esetében a kereszték széle vörösen szegélyezett, míg a polgári tagozat esetében zöld a szegély. A szalag alapszíne mindig vörös, a polgári tagozat esetében zöld.

Rozetta (gomblyukjelvény): a kitüntetések kisméretű, textilből vagy fémből készült változata, amelyet polgári ruhán, magán alkalmakkor viselnek. Funkciója, hogy a tulajdonos a hétköznapi vagy ünnepi öltönyén is diszkréten jelezhesse az állami elismerését.

II. Kis történelem

A világtörténelem az 1980-as években hatalmas fordulatokban formálódott. A Szovjetunió és társországai nem voltak képesek gazdaságilag finanszírozni hadi költségvetésüket, ezáltal elvesztették morális és katonai erejüket, be kellett látni, hogy a politikai változásoknak nem lehet gátat szabni. Kelet-Európa államai bebizonyították (Románia kivételével), hogy lehetséges minden politikai - gazdasági váltás fegyveres konfliktus nélkül. Magyarországon az államhatalmat képviselő Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Kormány, az állami szervek vezetői utat engedtek a demokratizálódásnak, kaput nyitottak a változásoknak. Ez ma már történelem, számos tanulmány, könyv állít méltó emléket és szükségszerű magyarázatot az akkor történteknek.

Új fejezetként a magyar történelemben 1989. október 23.-án (az 1956-os forradalom évfordulóján) "kikiáltották", hogy Magyarország államformája újra Köztársaság. Minden államrendszerekben (az élet összes területét teljesen felölelően) kiemelten fontosnak tartották az elismerések, kitüntetések, címek adományozását. A legmagasabb szintű állami elismerések katonai tagozatai felölelték a teljes fegyveres szerveket. Ez jelképes szóhasználat: "katonai tagozat". Jogi értelemben a "katona állományú" személy, minden fegyveres szerv hivatásos állományú tagjára vonatkozott (katona, rendőr, határvasár, határőr, vámőr, vám- és pénzügyőr, büntetés végrehajtás állomány, ...)

Mivel az államforma Köztársaság lett, így a királyság és a monarchia szimbólum és jelképrendszerének átvétele nem jöhetett teljes mértékben szóba, de egy kicsit mégis. Az államcímér a koronás kiscímér lett, amely az 1867-es kiegyezést követően volt 1890-ig Magyarország hivatalos címere.

01. kép - Magyar Köztársaság címere 1989. október 23.-tól

Az 1945-ös köztársasági államforma adott táptalajt annak az elképzelésnek, hogy a legmagasabb állami kitüntetések is ennek megfelelő reprodukciót kapjanak. Így az 1946. évi XXI. törvénycikkkel alapított Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt újra alapításával az Országgyűlés megalkotta az 1991. évi XXXI. törvényt - a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről, mely 1991. augusztus 01.-én lépett hatályba (*Magyar Közlöny 1991. július 22. -i 82. szám*)

Meghatározta az érdemessé válást: "*a nemzet szolgálatában, az ország fejlődésének elősegítésében, a haza érdekeinek előmozdításában és az egyetemes emberi értékek gyarapításában kifejtett kimagasló, példamutató tevékenységet.*"

Adományozásra jogosult a Köztársasági Elnök lett, az Érdemrendek fokozatai tekintetében a Miniszterelnök, az Érdemkeresztek esetén a feladatköre alapján illetékes miniszter előterjesztése alapján, magyar és külföldi állampolgárok részére. A kitüntetés mellé adományozó okirat jár, melyről szóló határozatot a Magyar Köztársaság hivatalos lapjában közzé kell tenni.

A törvény 1. számú melléklete tartalmazza a Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt alapszabályait:

A Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt adományozása

1. §.

(1) A Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt a független és demokratikus Magyarország érdekeinek elősegítése, valamint támogatása körül kimagasló érdemeket szerzett magyar és külföldi állampolgároknak adományozható, külön polgári és katonai tagozattal.

(2) A Magyar Köztársasági Érdemrendet a miniszterelnöknek a Kormány hozzájárulásával tett előterjesztésére, a Magyar Köztársasági Érdemkeresztet a feladatköre alapján illetékes miniszter előterjesztésére a köztársasági elnök adományozza.

(3) Külföldi állampolgárok esetében a külügyminiszter tesz javaslatot a miniszterelnöknek az előterjesztésre.

Az adományozásra vonatkozó irányelvek

7. § (1) Magyar állampolgár kitüntetése esetében a kitüntetés alapjául szolgáló érdek nagyságán kívül a felterjesztendő személy közéleti szerepének, életkorának, esetleges korábbi kitüntetéseinek figyelembevételével a miniszterelnök terjeszti elő az adományozandó fokozatot.

(2) Magyar állampolgárok számára a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjéből évenként legfeljebb 15, középkeresztjéből a csillaggal évenként legfeljebb 35, középkeresztjéből évenként legfeljebb 70, tisztikeresztjéből évenként legfeljebb 140, kiskeresztjéből évenként legfeljebb 280 adományozható.

(3) Magyar állampolgárok számára a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztből évenként legfeljebb 200, a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkeresztből évente legfeljebb 400, a Magyar Köztársasági Bronz Érdemkeresztből évente legfeljebb 600 adományozható.

(4) Külföldi állampolgár kitüntetése esetében a nemzetközi protokolláris szabályok az irányadók.

Általános határozatok

8. § A Magyar Köztársaság elnöke élethosszig tulajdonosa a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjének.

9. § A Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt adományozása díjmentesen történik, kérelmezése nem engedhető meg.

10. § A Magyar Köztársasági Érdemrenddel vagy Érdemkereszttel kitüntetett személy jogosult magát a megfelelő kitüntetés tulajdonosának nevezni. Kiváltság az adományozással nem jár.

11. § A Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt magasabb fokozatának adományozása esetében a kitüntetett az előzetesen kapott alacsonyabb fokozatnak is tulajdonosa marad. A polgári és katonai tagozat jelvényei együtt is viselhetők.

12. § A Magyar Köztársasági Érdemrenddel és Érdemkereszttel oklevél és igazolvány jár. A Magyar Köztársasági Érdemrenddel és Érdemkereszttel kapcsolatos teendőket a Köztársasági Elnöki Hivatal látja el.

4. §.

(1) A Magyar Köztársasági Érdemkereszt fokozatai:

- a) Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt,
- b) Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt,
- c) Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt.

A 3.§. (2)-(5). bekezdése tartalmazza az Érdemrendek valamint a 4.§. (2)-(3). bekezdése az Érdemkeresztek fokozatainak leírását. Az Érdemkereszt bronz fokozattól kezdve mutatom be a kitüntetések a dobozokkal együtt:

4.§. (2) A **Magyar Köztársasági Érdemkereszt** 2 mm széles köralakú, egymásba fonódó bábérkoszorúban elhelyezett 42 mm átmérőjű fényezett szélű kereszt, melynek rajza a Magyar Köztársasági Érdemrenddel azonos, de zománcozás nélküli, és a fokozat szerint arany, ezüst, illetve bronz bevonatú.

(3) A Magyar Köztársasági Érdemkereszt háromszögben összehajtott 40 mm széles szalagon a bal mell fölé tűzve viselendő. Polgári tagozatának szalagján a 34 mm széles sötét smaragd-zöld sávot jobbról-balról 1,5 mm széles piros csík szegélyezi; a bronz fokozat szalagjának közepén egy 2 mm széles piros sáv, az ezüst fokozat szalagján két 2 mm széles piros sáv, az arany fokozat szalagján három 2 mm széles piros sáv húzódik. A katonai tagozat szalagján a 34 mm széles piros sávot jobbról-balról 1,5 mm széles fehér és 1,5 mm széles zöld csík szegélyezi; a bronz fokozat szalagjának közepén egy 2 mm széles zöld sáv, az ezüst fokozat szalagján két 2 mm széles zöld sáv, az arany fokozat szalagján három 2 mm széles zöld sáv húzódik.

III. Érdemkeresztek

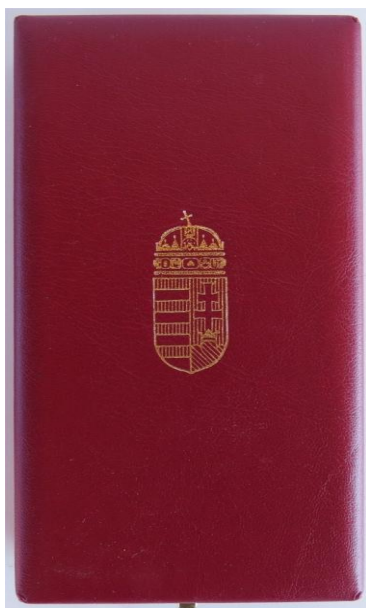
Az Érdemkeresztek fokozatainak doboza egyforma méretű: 87 mm széles - 146 mm hosszú - 25 mm magas. A felnyitásra-zárásra szolgáló kapocs arany színű. A fedőlapon elhelyezett arany színű címer 40 mm magas - 19 mm széles. A szétnyitáshoz stiftes, fém patentolást alkalmaztak, melynek tüskéi a dobozba vannak ütve.

02. kép - felnyitásra - zárásra szolgáló kapocs és a doboz eleje

03. kép - a szétnyitáshoz stiftes, fém patentolás a doboz hátulján

04. – 05. kép - Érdemkereszt doboza felül nézetben, a doboz tetején a címer

A kitüntetés "fészek" érem része 3 mm, a szalag része 4 és 5 mm mély, a szalagsáv szintén 5 mm mély. A szalag és szalagsáv esetében a ruházaton rögzítésre szolgáló tű szerkezet kialakítása miatt mélyül.

06. kép - A kitüntetés "fészek", felül a szalag tartó rész

07. – 08. – 09. kép - Az Érdemkeresztek katonai tagozat szalagsávjainak fokozatai szerint: arany, ezüst, bronz.

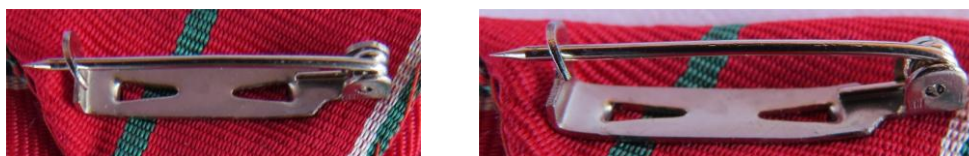

10. – 11. kép - A rögzítésre szolgáló tűs szerkezet tűzős módszerrel.

A katonai tagozat szalagján a 34 mm széles piros sávot jobbról-balról 1,5 mm széles fehér és 1,5 mm széles zöld csík szegélyezi; a bronz fokozat szalagjának közepén egy 2 mm széles zöld sáv, az ezüst fokozat szalagján két 2 mm széles zöld sáv, az arany fokozat szalagján három 2 mm széles zöld sáv húzódik.

12. – 13. – 14. kép - Érdemkereszt katonai tagozat szalagok: arany, ezüst, bronz

15. – 16. kép - A szalag hátulján a ruházatra való rögzítés céljából, tűs szerkezet van rögzítve tűzős módszerrel.

17. – 18. kép - Érdemkereszt katonai tagozat arany fokozat éremrész két oldala

19. – 20. kép - Érdemkereszt katonai tagozat ezüst fokozat éremrész két oldala

21. – 22. kép - Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozat éremrész két oldala

Összehasonlító fényképek az elmúlt 25 év változataiból (nem teljes), anyagában – kivitelezésében. Érdemes az apró részletekre koncentrálni.

Az éremtestek felső oldalát vizsgálva látszik, hogy a külső koszorú kivitelezése jól láthatóan eltérő. A köztársasági címer és a körülötte futó koszorú is más - más verőtővel készült.

23. – 24. kép - Érdemkeresztek arany fokozat eltérések az éremtest felső oldalán

Az éremtestek hátoldalát vizsgálva markáns eltérések láthatóak az anyagokon. Az évszámok karakterei is teljesen eltérőek. A bal oldali külső koszorú "fogasabbnak" / szögletesebbnek látszik, a jobb oldali kerekítettebb.

25. – 26. kép - Érdemkeresztek arany fokozat eltérések az éremtest hátsó oldalán

Három különböző bronz fokozat. Az alsónál a legszokatlanabb a furat a kontraszemnek. A tetején nincs forrasztás - illesztés nyoma, eredetileg így készült. Itt is jól megfigyelhetők a külső koszorú, a címer és a belső koszorú kivitelezési eltérések.

27. kép - Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozatok változatai felső rész

A vizsgált darabok hátoldalai. Az évszámok karakterei eltérőek, a külső koszorú "fogazatai" mások, az anyagokról nem is beszélve.

28. kép - Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozatok változatai hátoldal

IV. Kiskereszt / Lovagkereszt

A Magyar Köztársasági Érdemrend

2. §.

(1) A Magyar Köztársasági Érdemrend a középpont felé összefutó szárú, fehér zománcos kereszt. Ennek közepén a köralakú éremfelületen zöld színű, zománcozott babérkoszorúval övezett piros mezőben a Magyar Köztársaság címere van. A hátoldalon a köralakú éremfelület arany, rajta 1946., az alapítás és 1991., az újjáalapítás évszáma. A kereszt szárai arany, ezen belül a polgári tagozatnál keskeny zöld, a katonai tagozatnál keskeny piros zománcszegélyűek.

(2) A Magyar Köztársasági Érdemrend szalagja a polgári tagozatnál keskeny piros-fehér szegélyezésű sötét smaragdzöld színű, a katonai tagozatnál keskeny zöld-fehér szegélyezésű élénk piros színű.

3. §

(1) A Magyar Köztársasági Érdemrend fokozatai:

- a) nagykereszt,
- b) középkereszt a csillaggal,
- c) középkereszt,
- d) tisztikereszt,
- e) kiskereszt.**

.....

(5) A Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztje 42 mm átmérőjű. A polgári tagozat kiskeresztjének a háromszög alakban összehajtott 40 mm széles szalagján a 34 mm széles sötét smaragdzöld sávot jobbról-balról 1,5 mm széles fehér és 1,5 mm széles piros sáv szegélyezi. A katonai tagozat kiskeresztjének háromszög alakban összehajtott 40 mm széles szalagján a 34 mm széles piros sávot jobbról-balról 1,5 mm széles fehér és 1,5 mm széles zöld sáv szegélyezi.

2000. évi XI. törvény a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény módosításáról 4. §. felsorolja a módosított fokozatokat. A korábbiakban e) pontban szereplő kiskereszt az f) pontba kerül de elnevezése módosul lovagkeresztre. A rendelkezések szerint:

7. § A Törvény 1. számú melléklete 3. §-ának (5) bekezdésében és 7. §-ának (2) bekezdésében a „kiskereszt” szövegrész helyébe a „lovagkereszt” szövegrész lép.

8. § Ahol a jogszabály a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkereszt fokozatát említi, azon a kiskereszt fokozatot is érteni kell. (Magyar Közlöny 2000. február 18.-i 14. szám)

A kiskereszt / lovagkereszt doboz mérete: 87 mm széles - 160 mm hosszú - 28 mm magas, alsó része félköríves. Korai darabok esetében teljes téglalap alakúval találkozhatunk. A felnyitásra-zárásra szolgáló gomb arany színű. A fedőlapon elhelyezett arany színű címer 40 mm magas - 19 mm széles. A szétnyitáshoz stiftes, fém patentolást alkalmaztak, melynek tüskéi a dobozba vannak ütve.

A kitüntetés "fészek" érem része közepén 5 mm, a szalag része 4 és 5 mm mély, a szalagsáv szintén 5 mm mély. A szalag és szalagsáv esetében a ruházaton rögzítésre szolgáló tű szerkezet kialakítása miatt mélyül. A bal felső részen 34 X 30 X 40 mm háromszög alakú merevített fehér szövetanyagrészen van kialakítva a gomblyukjelvény / rozetta helye az alsó, 40 mm hosszú rész közepénél bevágva az illeszkedéshez.

29. – 30. – 31. kép - A Kiskereszt / Lovagkereszt doboza felülnézetből, a tetején lévő köztársasági címer

32. kép - A Kiskereszt / Lovagkereszt doboza oldal és felülnézetből

33. kép - A Kiskereszt / Lovagkereszt doboza nyitó gombja az elején és a hátsó oldala

34. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt dobozának belső része, a „fészek”

A kereszttek szárjai 16 mm szélesek, a babérkoszorú külső átmérője 18 mm. A címer 5 mm széles, 10 mm magas. A kereszt tetején a kontraszem befogadó része látható. A kereszt hátoldalán 18 mm arany domborított lap, melyen "1946 1991" évszámok szerepelnek, a karakterek magassága 2 mm, hosszúsága 6 mm.

35. – 36. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt egész alakban

37. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt éremtest felső oldala

38. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt éremtest hátoldala

A szalagsáv 41 vagy 42 mm széles, 15 vagy 16 mm magas is lehet. Jobb és baloldali szélén zöld, mellette fehér színű sáv, a többi rész vörös.

39. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt szalagsávja

A rozetta (gomblyuk jelvény) prizmás kivitelezésű, 15 mm átmérőjű. A keret foglalata arany színű, 1 mm széles és 2 mm vastag. Hátoldala tús kivitelű, sima felületű. Kizárólag a zakó, öltöny vagy szmoking bal oldali hajtókájának gomblyukába tűzve szabad viselni.

40. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt rozettája (gomblyuk jelvény)

Köszönöm a megtisztelő figyelmet, a tanulmány sorozat a II. részben folytatódik.

Felhasznált források, irodalom, dokumentumok:

- Bodrogi Péter – Molnár József – Zeidler Sándor : Nagy Magyar Kitüntetéseknkönyv (2005)
- Makai Ágnes – Héri Vera : Kereszt, érem, csillag (2002)
- Kitüntetések a Magyar Köztársaságban – Kossuth Könyvkiadó 1995
- 1991. évi XXXI. törvényt - a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről
- Magyar Közlöny 1991. július 22. –i 82. szám

- 2000. évi XI. törvény a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény módosításáról
- Magyar Közlöny 2000. február 18.-i 14. szám
- www.signum-laudis.hu – Signum Laudis Fórum

Felhasznált képek:

- címképen: Magyar Köztársaság Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozatok, Magyar Köztársaság Kiskereszt / Lovagkereszt katonai tagozat, Magyar Köztársaság Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozat szalagsáv, Magyar Köztársaság Kiskereszt / Lovagkereszt katonai tagozat rozetta (gomblyuk jelvény), saját gyűjteményi fotók
- 01. kép - Magyar Köztársaság címere 1989. október 23.-tól, <https://www.parlament.hu/-/30-eve-tortent-1990-julius-3-an-dontes-szulett-az-uj-cimerrol>
- 02. kép - felnyitásra - zárásra szolgáló kapocs és a doboz eleje, saját gyűjteményi fotó
- 03. kép - a szétnyitáshoz stiftes, fém patentolás a doboz hátulján, saját gyűjteményi fotó
- 04. – 05. kép - Érdemkereszt doboza felül nézetben, a doboz tetején a címer, saját gyűjteményi fotó
- 06. kép - A kitüntetés "fészek", felül a szalag tartó rész, saját gyűjteményi fotó
- 07. – 08. – 09. kép - Az Érdemkeresztek katonai tagozat szalagsávjainak fokozatai szerint: arany, ezüst, bronz, saját gyűjteményi fotó
- 10. – 11. kép - A rögzítésre szolgáló tűs szerkezet tűzős módszerrel, saját gyűjteményi fotó
- 12. – 13. – 14. kép - Érdemkereszt katonai tagozat szalagok: arany, ezüst, bronz, saját gyűjteményi fotó
- 15. – 16. kép - A szalag hátulján a ruházatra való rögzítés céljából, tűs szerkezet van rögzítve tűzős módszerrel, saját gyűjteményi fotó
- 17. – 18. kép - Érdemkereszt katonai tagozat arany fokozat éremrész két oldala, saját gyűjteményi fotó
- 19. – 20. kép - Érdemkereszt katonai tagozat ezüst fokozat éremrész két oldala, saját gyűjteményi fotó
- 21. – 22. kép - Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozat éremrész két oldala, saját gyűjteményi fotó
- 23. – 24. kép - Érdemkeresztek arany fokozat eltérések az éremtest felső oldalán, saját gyűjteményi fotó
- 25. – 26. kép - Érdemkeresztek arany fokozat eltérések az éremtest hátsó oldalán, saját gyűjteményi fotó
- 27. kép - Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozatok változatai felső rész, saját gyűjteményi fotó
- 28. kép - Érdemkereszt katonai tagozat bronz fokozatok változatai hátoldal, saját gyűjteményi fotó
- 29. – 30. – 31. kép - A Kiskereszt / Lovagkereszt doboza felülnézetből, a tetején lévő köztársasági címer, saját gyűjteményi fotó
- 32. kép - A Kiskereszt / Lovagkereszt doboza oldal és felülnézetből, saját gyűjteményi fotó
- 33. kép - A Kiskereszt / Lovagkereszt doboza nyitógombja az elején és a hátsó oldala, saját gyűjteményi fotó
- 34. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt dobozának belső része, a „fészek”, saját gyűjteményi fotó
- 35. – 36. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt egész alakban, saját gyűjteményi fotó

- 37. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt éremtest felső oldala, saját gyűjteményi fotó
- 38. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt éremtest hátoldala, saját gyűjteményi fotó
- 39. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt szalagsávja, saját gyűjteményi fotó
- 40. kép - Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt / Lovagkereszt rozettája (gomblyuk jelvény), saját gyűjteményi fotó